

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

Koji razredi sudjeluju u istraživanju?

U istraživanju sudjeluju peti, šesti, sedmi i osmi razredi osnovne škole.

U istraživanje se uključuju svi učenici, bez obzira na ocjenu iz školske zadaće.

Imam i neke školske zadaće prethodnih generacija – što s njima?

Osim tekstova koji su se pisali u 2022./2023. školskoj godini, važno nam je da u obzir uzmete i školske zadaće pisane prethodnih godina; svaka koju ste sačuvali bit će nam dragocjena. Priprema starih zadaćnica (školskih zadaća) za slanje jednaka je pripremi ovogodišnjih.

Što se događa s tekstovima koje ću poslati?

Pristigle tekstove prebacit ćemo u digitalni zapis tako da ćemo zadržati samo tekst koji su pisali učenici, i to u izvornome obliku (bez Vaših ispravaka). Nakon toga zadaćnice ćemo:

- a) **ILI** vratiti vama – ako ste tako naznačili kod predaje radova
- b) **ILI** uništiti – pohraniti u reciklažne spremnike za papir.

Hoćete li prikupljati zadaćnice i sljedeće školske godine?

Da. Projekt će se provoditi i u narednim godinama kako bismo mogli pratiti što se događa s jezikom. Što više tekstova prikupimo, rezultati obrade bit će detaljniji i pouzdaniji. Stoga molimo da istu proceduru ponovite i narednih godina sa sljedećim vremenikom:

- 1. do 1. 6. potrebno je obavijestiti roditelje/djecu o sudjelovanju u projektu
- 2. do 16. 6. treba omogućiti roditeljima da pisanim putem izuzmu tekstove svojega djeteta
- 3. do 1. 7. treba dostaviti školske zadaće:
 - a. digitalne na mail: krkocijan@ffzg.hr
 - b. papirnate na adresu (obavezno uključiti i svoju, povratnu adresu):

dr.sc. Kristina Kocijan, red. prof.
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

Odlučili ste se sudjelovati – što sad?

Vaše će sudjelovanje uključivati tri ključne točke:

1. prikupljanje postojećih tekstova
2. anonimizaciju tekstova
3. slanje tekstova.

Nudimo vam nekoliko modela prikupljanja i anonimizacije materijala. Vi odlučite koji Vam je od njih najprihvatljiviji.

MODEL 1 : digitalni tekstovi

Model 1 odnosi se na **tekstove** koji su **originalno pisani u digitalnom formatu** (bilo da se radi o vremenu tijekom pandemije ili jednostavno o modelu pisanja zadaća koji i inače prakticirate).

Preimenujte word (ili txt ili pdf) dokument tako da upišete sljedeće podatke i odvojite ih donjom crtom:

- a. ime grada u kojemu je škola
- b. godina pisanja
- c. mjesec pisanja
- d. razred
- e. spol
- f. redni broj (redni broj ne mora biti redoslijed djeteta u imeniku, već jednostavno sljedeći broj u nizu po redoslijedu kojim ste otvarali pojedini dokument.

Primjerice, ako uzmemo primjer sa sljedećim podacima:

- a. ime grada u kojem je škola: **Zagreb**
- b. godina pisanja: **2023.**
- c. mjesec pisanja: **4.**
- d. razred: **7.**
- e. spol: **M**
- f. redni broj: **1.**

Tad će ime dokumenta biti: **Zagreb_2023_04_7_M_1.docx**

2. Provjerite da dokument nema oznaka o autoru teksta:
 - a. Ako je ime napisano unutar dokumenta, kao dio vidljivog teksta, **OBRISITE GA.**
 - b. Nakon što ste dokument preimenovali i pohranili u mapi:

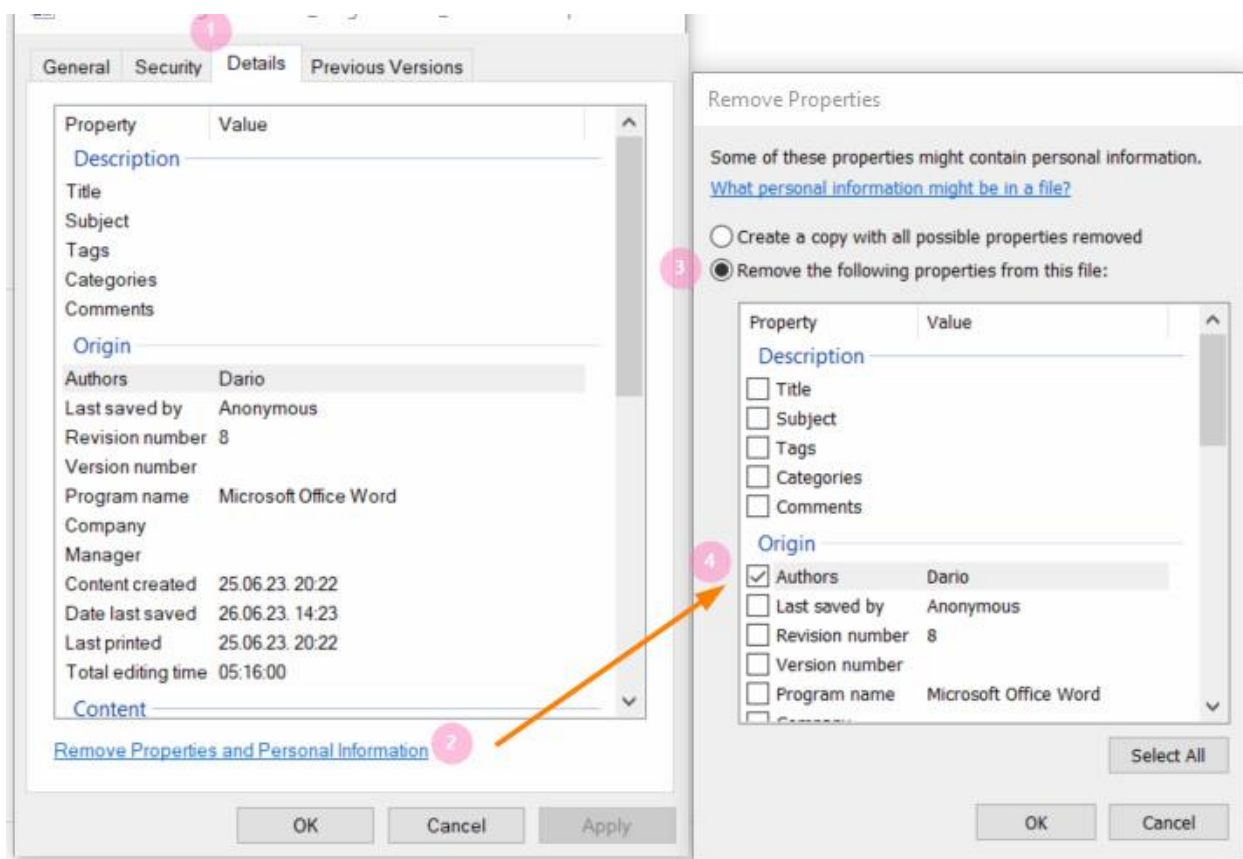
UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

- i. kliknite na dokument desnom tipkom miša i u pomoćnom izborniku koji se pojavi odaberite **[Properties]** ili **[Svojstva]**
- ii. otvorit će se prozor koji će u sebi imati stranicu (engl. *tab*) imena **[Details]** ili **[Detalji]** (*slika 1 – oznaka 1*)
- iii. na dnu te stranice nalazi se poveznica imena **[Remove Properties and Personal Information]** ili **[Uklonite svojstva i osobne podatke]** (*slika 1 – oznaka 2*) – kliknite na poveznicu kako bi se otvorio novi prozor imena **[Remove Properties]**
- iv. u ovom prozoru je potrebno označiti opciju **[Remove the following properties from this file]** ili **[Uklonite sljedeća svojstva iz ovog dokumenta]** (*slika 1 – oznaka 3*) i opciju **[Authors]** ili **[Autori]** (*slika 1 – oznaka 4*)
- v. nakon toga, svoj odabir potvrdite klikom na tipku **[OK]** što će ujedno i zatvoriti prozor imena **[Remove Properties]**
- vi. provjerite da je na stranici s detaljima vrijednost svojstva Autor sada prazna pa klikom na tipku **[OK]** zatvorite prozor sa svojstvima.

Dokument je spreman. Možete preći na sljedeći.

3. Nakon što ste uklonili imena autora i preimenovali sve dokumente u jednom razredu, pohranite ih u zajedničku mapu.
4. Potom tu mapu komprimirajte (zip ili rar) kako bi zauzimala manje prostora (maksimalna veličina komprimiranog dokumenta može biti do 9,5 MB). Ako je mapa veća, možete je poslati nekima od mrežnih servisa za slanje velikih mapa.
5. Dokument s tekstovima kao i potpisan dokument na kojem je **informirani pristanak škole za obradu anonimiziranih skupnih podataka** pošaljite na krkocijan@ffzg.unizg.hr uz obaveznu naznaku radi li se o tekstovima koji su pisani kod kuće (tijekom pandemije) ili su pisani u razredu.

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

Slika 1. Uklanjanje autora dokumenta

MODEL 2: tekstovi na papiru

Model 2 odnosi se na **tekstove** koji su **originalno pisani na papiru / u zadaćnice u školi** i vi ih želite poslati elektroničkom poštom.

1. Svaki tekst je potrebno skenirati ili fotografirati digitalnom kamerom / mobilnim aparatom.
2. Dobivene digitalne zapise potrebno je preimenovati kao i u prethodnom modelu (pogledati primjer u MODELU 1: **Zagreb_2023_04_7_M_1.docx**). U ovom slučaju, umjesto nastavka .docx, vaš će dokument imati ekstenziju .pdf ili .jpg. ili .jpeg (ili neku drugu slikovnu ekstenziju).
3. Nakon što ste preimenovali sve dokumente u jednom razredu, pohranite ih u zajedničku mapu. (Napomena: u ovom slučaju nije potrebno ukloniti imena autora iz svojstava dokumenta budući da se to ime neće odnositi na ime učenika/učenice koji/koja je rad pisao/pisala, već na ime osobe koja je pripremila fotografiju teksta. Naravno, ako ne

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

želite da je to ime vidljivo, možete pratiti upute iz prethodnoga modela kako biste ga uklonili.)

4. Zatim dobivenu mapu komprimirajte (zip ili rar) kako bi zauzimala manje prostora (maximalna veličina komprimiranog dokumenta može biti do 9,5 MB). Ako je mapa veća, možete je poslati nekim od mrežnih servisa za slanje velikih mapa.
5. Dokument s tekstovima kao i potpisani dokument na kojemu je **informirani pristanak škole za obradu anonimiziranih skupnih podataka** pošaljite na krkocijan@ffzg.unizg.hr.

MODEL 3: tekstovi na papiru

Model 3 odnosi se na **tekstove** koji su **originalno pisani na papiru** i vi ih želite poslati zemaljskom poštom.

1. Slika 2. primjer kako na naslovnici zacrniti ime djeteta i abecednu oznaku razreda

1. Potrebno je:
 - a. **ILI** zacrniti na naslovnici ime učenika/učenice (*slika 2 – oznaka 1*) i abecednu oznaku razreda (*slika 2 – oznaka 2*) te dodati oznaku spola [M ili Ž] (*slika 2 – oznaka 3*) i ime grada u kojemu je škola (*slika 2 – oznaka 4*)

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

- b. **ILI u potpunosti** otkinuti naslovnicu zadaćnice na kojoj je vidljivo ime djeteta i razredna oznaka te na prvoj stranici dodati oznaku razreda (bez abecedne oznake razreda), spola i grad u kojemu je škola
- c. **ILI** otkinuti **dio naslovnice** zadaćnice na kojoj je vidljivo ime djeteta i razredna oznaka (*slika 2 – dio ispod riječi ZADAĆNICA*) te negdje na naslovnoj stranici dodati oznaku razreda (bez abecedne oznake razreda), spola i grad u kojemu je škola.

2. ako želite da vam zadaćnice budu vraćene nakon što završimo s njima, to naznačite na posebnom listu papira koji ćete priložiti uz zadaćnice.

3. zadaćnice kao i potpisani dokument na kojemu je **informirani pristanak škole za obradu anonimiziranih skupnih podataka** pošaljite na adresu:

*dr.sc. Kristina Kocijan, red. prof.
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb*

Posebna kategorizacija radova

Ako u razredu imate učenika s teškoćama ili učenika kojem hrvatski jezik nije materinski, bilo bi nam važno posebno označiti te radove na sljedeći način

1. UČENICI S TEŠKOĆAMA

- Ako se odlučite radove predati po Modelu 1 ili Modelu 2, tada u zasebnom dokumentu (*Word* ili *Text document*) navedite
 - naziv dokumenta učenika/učenice koji je s teškoćama
 - model programa po kojem učenik/učenica sudjeluje u nastavi (npr. **Zagreb_2023_04_7_M_1.docx / učenik s teškoćama / prilagođeni program** ili **Zagreb_2023_04_7_M_1.docx / učenik s teškoćama / individualizirani program**)
- Ako se odlučite radove predati po Modelu 3, tada na mjestu gdje budete pisali grad i spol, dodajte
 - oznaku **'učenik s teškoćama'**

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

- model programa po kojem učenik/učenica sudjeluje u nastavi (npr. za učenika koji nastavu sluša po prilagođenom programu **Split / učenik s teškoćama / PP** ili za učenika koji nastavu sluša po individualiziranom programu: **Zagreb / učenik s teškoćama / IP**)

2. UČENICI KOJIMA HRVATSKI JEZIK NIJE MATERINSKI

- Ako se odlučite radove predati po Modelu 1 ili Modelu 2, tada u zasebnom dokumentu (*Word* ili *Text document*) navedite
 - naziv dokumenta učenika kojem / učenice kojoj hrvatski jezik nije materinski
 - koliko su godina imali u trenutku kada su pisali tekst
 - koliko dugo uče hrvatski
 - koji im je materinski jezik (npr. **Zagreb_2023_04_7_M_1.docx / 10 godina / 2 godine / ukrajinski**)
- Ako se odlučite radove predati po Modelu 3, tada na mjestu gdje budete pisali grad i spol, dodajte
 - koliko su godina imali u trenutku kada su pisali tekst
 - koliko dugo uče hrvatski
 - koji im je materinski jezik (npr. **Split / 10 godina / 2 godine / ukrajinski**).

Što se događa s tekstovima nakon digitalizacije?

Prikupljeni podatci bit će pohranjeni u zajednički korpus tekstova osnovnoškolaca u Republici Hrvatskoj u svrhu proučavanja promjena u izričaju: obilježjima njihova rječnika te jezičnim odstupanjima vidljivima u pisanome obliku izražavanja.

Svi podatci obrađivat će se **skupno, na razini grupe** (dob, spol, geografska regija). Ni jedan oblik daljnje obrade predanih podataka neće biti moguće povezati s autorom/autoricom teksta, sa školom koju učenik/učenica pohađa ni s učiteljem/učiteljicom koji je poslao / koja je poslala određeni učenički rad.

Kako znam da sam izvršio/izvršila svoje obaveze na projektu?

Nastavnicima koji svoje projektne obaveze izvrše savjesno, prema dogovorenim parametrima i prema etičkim načelima ovoga projekta, bit će izdana **potvrda o sudjelovanju u provođenju obrazovnoga istraživanja na državnoj razini** koja se uzima kao kriterij za napredovanje. Kako bi svi nastavnici dobili potvrdu pod istim uvjetima, potrebno je dostaviti najmanje **100 školskih**

UPUTE ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

zadaca (vrijeme nije ograničeno, pa u slučaju da ove godine imate manje učenika, razliku možete nadoknaditi sljedeće godine).

Na raspolaganju smo za moguće dodatne upite i pojašnjenja.

Srdačno

dr. sc. Kristina Kocijan, red. prof.,

voditeljica projekta

| @ krkocijan@ffzg.hr | T +385 1 4092 318 |

| A Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Ivana Lučića 3 10 000 Zagreb

| A Zamjenica voditeljice [Centra za kognitivnu znanost](#), Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Ivana Lučića 3 10 000 Zagreb